

Vª ESCOLA DE FORMACIÓ ERNEST LLUCH-JSC

LA CONSTITUCIÓ EUROPEA

(Ogassa, 28 11 2004)

Molt bon dia a tothom,

M'agradaria, abans de res, felicitar-vos per aquesta Va Escola de Formació Ernest Lluch, perquè em sembla que iniciatives com aquesta van molt bé per debatre de manera més distesa totes aquelles qüestions que ens preocupen a tots i, en aquest cas, específicament a vosaltres, els joves, i permeten aprofundir i anar més enllà en els temes que ens porta l'actualitat del dia a dia.

Bé, com totes i tots sabeu, sóc aquí per presentar-vos el debat sobre el projecte de Constitució Europea, ja que tot i haver estat aprovat pels caps d'Estat i de govern dels Estats membres de la Unió Europea (el passat 29 d'octubre), ara ha de ser ratificat, bé pels parlaments nacionals, bé pels ciutadans en referèndums. I aquest és el nostre cas.

Espanya celebrarà el referèndum per aprovar el "*Tractat pel qual s'estableix una Constitució per Europa*" el 20 de febrer de l'any vinent i, per exercir un vot conscient, la gent ha de tenir tota la informació necessària sobre què diu aquest projecte, i sobre què passarà si és aprovat o si, per contra, no ho és.

Com ja sabeu, el debat sobre la futura Constitució Europea ha despertat sensibilitats de tota mena: en alguns casos, com a Catalunya, sensibilitats nacionalistes que no haurien d'utilitzar-se en detriment del progrés i del benestar del conjunt dels ciutadans i ciutadanes europeus; en d'altres casos, sobretot entre aquells sectors polítics menys proclius a què els Estats cedeixin més sobirania i competències a la Unió Europea, sensibilitats governamentalistes, que consideren que el tractat va massa lluny i; en d'altres casos, especialment de l'extrema dreta, sensibilitats populistes que fan emergir debats que res tenen a veure amb el futur d'Europa, com la qüestió de l'inici de les negociacions amb Turquia. Igualment és cert, per un altre costat, que algunes forces d'esquerra també han negat el projecte per considerar-lo de tall neoliberal.

Per tant, en aquest punt, convindria fer alguns aclariments:

Primer, no és una Constitució elaborada per la dreta: es tracta d'un projecte col·lectiu elaborat, per primera vegada en el cas d'un tractat constitucional, d'una manera oberta i transparent (trencant, per tant, la tradició de les reunions diplomàtiques a porta tancada), amb la participació dels Estats (també dels aleshores candidats a l'adhesió), els parlaments nacionals, els representants de les institucions europees, de les organitzacions socials, civils, etc.

És el resultat d'un procés iniciat pels caps d'Estat i de govern el desembre de 2001 quan, a través d'una Declaració, la "Declaració sobre el futur de la Unió", van plantejar una sèrie de qüestions sobre les quals el Tractat de Niça, que havia estat signat un any abans, no havia resolt, i que eren: la democratització, la simplificació i l'eficiència de les institucions; i la clarificació del repartiment de competències de la Unió, i entre la Unió i els Estats membres.

Per tant, amb el compromís que la Unió Europea esdevingués més democràtica, transparent i eficaç, s'obrí el procés cap a una Constitució europea que reconegués les demandes dels ciutadans i les ciutadanes. El procés va durar disset mesos però, no va ser fins la victòria socialista a Espanya, el març de 2004, quan es van crear les condicions necessàries per fer possible un acord ja que, anteriorment, el govern del PP havia bloquejat bona part de les propostes encaminades a, d'una banda, fer estendre el vot per majoria qualificada (en detriment de la presa de decisions per unanimitat, i que permet els Estats exercir el dret a vet) i, de l'altra, a donar més poder al Parlament, que a la pràctica vol dir donar més pes als ciutadans en detriment dels Estats.

Així, tot i que la Conferència Intergovernamental que va rebre i esmenar el text resultant de la Convenció estava representada majoritàriament per la dreta, aquesta només en va modificar un 5% de les propostes.

D'altra banda, és un text aprovat pel conjunt dels partits socialistes i socialdemòcrates europeus, pel Partit Socialista Europeu, la Internacional Socialista, i per la Conferència Europea de Sindicats, que representa els sindicats majoritaris (UGT i CCOO).

Segon, alguns diuen que amb el tractat és impossible defensar els nostres valors. Això és totalment fals. La Part II del Tractat dona valor jurídic a la Carta dels Drets Fonamentals, que inclou el dret de vaga, el dret de negociació col·lectiva, la protecció contra els acomiadaments abusius, etc. També en l'apartat de valors de la Unió hi figuren la igualtat entre els homes i les dones, el respecte del dret de les minories, o el compromís de treballar per un desenvolupament sostenible... De manera que el que és cert és que si no s'aproves aquest projecte de Constitució, cap d'aquests drets tindria en el marc de la Unió Europea cap tipus de caràcter jurídic vinculant.

Tercer, el projecte no impedeix una política d'esquerres ni imposa una economia neoliberal. El Tractat no és per si mateix ni liberal ni socialdemòcrata. No fa referència al mercat ni a la competència, tan sols esmenta entre els objectius de la Unió "una economia social de mercat altament competitiva que tendeixi a la plena ocupació i al progrés social". De manera que no és aquest text, sinó les polítiques de les institucions europees i dels governs, les que marquen les prioritats polítiques de cada moment.

Però polèmiques a part, què és i què diu el Tractat pel qual s'estableix una Constitució per Europa?

El projecte de tractat, com el seu nom indica, és un text mixt -que el fa ser més que un tractat però menys que una Constitució (ja que Europa no és un Estat federal)- i únic que substitueix tots els tractats preexistents. Dota de personalitat jurídica pròpia la Unió Europea, que no en

tenia anteriorment, i reestructura l'organització institucional de la Unió, que funcionava en base a tres pilars: afers comunitaris, política estrangera i seguretat comuna, i justícia i afers interiors. D'aquesta manera, aconseguix millorar el funcionament de la Unió Europea, especialment tenint en compte que agilitza la presa de decisions (estén la majoria qualificada, cosa molt important en una Unió Europea de Vint-i-cinc...), i la fa més transparent i comprensible als ciutadans i ciutadanes europeus...

En el terreny dels drets, a banda d'incorporar-ne de caràcter social i laboral, com ja he dit, reconeix el dret d'iniciativa legislativa popular, inspirat els mecanismes de democràcia directa vigents en alguns països, i que apunta a la transnacionalització de la política, ja que requereix almenys un milió de vots que representin un nombre significatiu d'Estats membres. Per tant, la considero una iniciativa molt favorable per contribuir a enfortir el sentiment de ciutadania europea compartida...

Pel que fa a les institucions europees, el nou projecte reforça el paper del Parlament Europeu, que elegirà el president de la Comissió Europea a proposta del Consell Europeu; institucionalitza el Consell Europeu i crea la funció permanent de la seva Presidència amb un mandat de dos anys i mig renovables (que pot afavorir la visibilitat de la Unió tant entre els seus ciutadans com arreu del món); i consolida el poder d'iniciativa legislativa de la Comissió, que també haurà de tenir en compte la dimensió regional i local en la fase de consultes legislatives, és a dir, comptar amb l'opinió de les regions en el procés d'elaboració d'una proposta.

Una altra novetat que pot reforçar també el paper de la Unió Europea al món és la creació d'un ministre o ministra d'Afers Exteriors, que serà també vicepresident de la Comissió.

Això, tenint en compte el context internacional inestable en què vivim, on els Estats Units acaben de donar un segon mandat a George W. Bush, i on l'Administració republicana sembla voler consolidar la seva política exterior unilateral i militarista, té una importància fonamental per a la governabilitat mundial. Perquè en aquests moments pràcticament només Europa pot oferir bones pràctiques de resolució pacífica de conflictes internacionals, i exercir de balança "política" a la potència militar dels Estats Units.

Així, aquest projecte de Constitució és un punt de partida cap a la Unió política, progressista i federal que els socialistes volem. No n'estem plenament satisfets, evidentment. Però tenint en compte que és fruit d'un consens entre forces polítiques molt diferents, creiem que suposa una gran oportunitat per la construcció política europea. No reula en cap cas i, a més, fa petits passos endavant, dels quals en sentim plenament orgullosos.

Per tot això, i veient:

- Que reforça de forma clara la democràcia i la capacitat d'actuació de la Unió Europea.
- Que pot significar un instrument essencial per avançar en la construcció d'una Europa més forta i més unida.
- Que reforça la ciutadania europea incorporant la Carta dels Drets Fonamentals i fent-la així vinculant.
- Que reconeix els drets democràtics i socials individuals dels ciutadans i ciutadanes, consagrant un model social europeu i afirmant el dret a la diversitat cultural i lingüística.

- Que marca un punt i seguit entre l'Europa d'ahir, més econòmica i tecnocràtica, i l'Europa de demà, que serà necessàriament més política, més integrada, més democràtica i més propera a la ciutadania.

- I que, també pel que fa al reconeixement i la presència de Catalunya a Europa, el procés constituent ha significat un pas endavant (ja que per primera vegada un govern espanyol ha plantejat als altres governs europeus el reconeixement constitucional de la nostra llengua i dels seus drets a Europa)...

Us demano que exerciu un vot conscient i responsable a favor de la que pot ser la futura Constitució Europea.

Moltes gràcies a tothom, i teniu la paraula...

Maria Badia i Cutchet

Secretària de Política Europea i Internacional del PSC.

Diputada al Parlament Europeu.